

brez šminke

Dolgi čas vsakdanjika neke slehernice

Ivor Martinić: Drama o Mirjani in tistih okrog nje, režija Dušan Jovanović, Mestno gledališče ljubljansko

Ana Perne

Naslov drame, ki je v Mestnem gledališču ljubljanskem pravkar doživela slovensko praižvedbo, deluje s svojo že skoraj pusto opisnostjo vsaj nekoliko neobičajno. A takšen seveda ni brez razloga: Drama o Mirjani in tistih okrog nje pravzaprav precej dobro zajame vsebino, s katero se ukvarja, pa tudi obliko, skozi katero jo podaja. Mladi hrvaški dramatik **Ivor Martinić** v delu iz leta 2007 (prevedla ga je **Alja Predan**) spregovori o Mirjani, neki štiridesetletni ženski, in ljudeh, ki jo obkrožajo; ali drugače, v ospredju njegove drame sta vsakdanjik in okolica, ki se izkažeta za neizogibno. Drobci zgodb si (brez posebej označene ločitve) izmenjujejo mesta med Mirjaninim uvodnim in sklepnim požirkom kave, ne povsem v kronološkem zaporedju (čeprav v časovno dovolj berljivi razvrstitvi), kot bi vznikali iz njenega kavnega obreda, naselili čas njegovega trajanja. Deli življenja protagonistke pripadajo družinskim, partnerskim, sosedskim in službenim odnosom, predstavljeni so v kratkih slikah, ki jih sestavljajo redkobesedni dialogi, posamezni gostejši monološki pasusi in (ponekod že odvečne) razlage, del prostora pa zasede tudi naslovni podobna opisnost. Nekateri postopki

težijo k vzpostavitvi distance, drugi dolbejo bivanjsko praznino. V ospredje pa ne stopi le ženska z naslovnim imenom, ampak pravzaprav – seveda prek določenega pogleda – kar Ženska kot taka. Izmenjave med drobci do banalnosti izdatno izpostavljenega vsakdanjika, ki pa se s posameznimi, značajske distanciranimi vnosi že zaziba v območje nenavadnega, so tudi prostorske. Režiser in scenograf **Dušan Jovanović** (dramaturginja je bila **Eva Mahković**) se tako odloča za enoten črn prostor z nekaj manjšimi razporeditvenimi spremembami (ob zatemnitvah). Prostor je sicer precej (vsakdanje) pust, ogolel; nekaj »premičnega« pohištva, pregradna stena, namenjena zrcaljenju, projiciranju in prepuščanju vidnosti ozadja. V ta prostor, ki z vključenimi prerazporeditvami onemogoča tekoče prehajanje, s tem pa izmenjave pretirano poudarja, vstopajo osebe s prozornimi maskami, z obraznim dodatkom – ta jim tudi začrta način izraza –, ki kaže neobičajnost njihovega videza. Odločitev za odmik od navadnega je mogoče najti v dramatikovem vzpostavljanju distance, vendar to dimenzijo že tudi podvoji oziroma poveča odmaknjenost. In vsakdanjik, ki je v besedilni osnovi resda podan z upoštevanjem razdalje, se znatneje oddalji. So

nam reklamne podobe, ki – tako vsakdanje navzoče – vstopijo tudi v Mirjanin dom, bližje? Pravzaprav ne. Če se »videospot« Mirjanine hčere smiselno vključi v dogajanje, delujejo drugi posnetki kot nepotreben dodatek oziroma komentar.

Sama igra je obvladana, osredotočena na bistvene lastnosti; igralci osebe bolj kot ne predstavljajo že v njihovem golem obstoju. Mirjana **Judite Zidar** »živi«, življenju se tudi ne upira (čeprav ga ima najraje pod nadzorom), gladko zna preiti na odnose z osebami, ki jo obkrožajo, njena podoba govori, tudi ko ona v resnici molči. Skladno z besedilom izstopijo ženske vloge: hči **Veronika (Alja Kapun)** se na primer kar dviga k oblakom zelenega uspeha, medtem ko se soseda **Grozdana (Mirjam Korbar Žlajpah)** skoraj somnambulno pojavlja, vsa že z mislimi pri samomoru. Igralske figure proizvedejo tudi posamezne komične učinke – in jih spajajo z rahlo otožno intoniranostjo –, z nekaterimi približanji in soočenji morda pritegnejo. A uprizoritev kot da bi ob stiku z vsakdanjikom v preveliki meri prevzela njegovo prazno trajanje, dolg-čas: stežka ohranja našo pozornost za (po malem vsakomur znane) drobce zgodb, za Mirjano in tiste okrog nje.